

Jednotlivosti a okolí

To, že jsme schopni rozpoznávat ve světě kolem sebe jednotlivé skutečnosti, ještě neznamena, že takto rozpoznané jednotlivost jsou samy o sobě izolované, samostatné, tedy „an-sich“, i když o nich můžeme vypovídat (a vcelku i pravdivě vypovídat), jako by samostatné byly. V jistém upřesněném smyslu vskutku platí, že „všechno souvisí se vším“; můžeme to dokonce ještě radikalizovat v tom smyslu, že bez těch souvislostí by kterákoli jednotlivost nebyla vůbec možná (a skutečná) anebo by byla něčím jiným (zase ovšem něčím, spjatým jinými souvislostmi s jinými jednotlivými skutečnostmi). To, že souvislosti resp. vztahy k jiným jednotlivostem spoluurčují každou jednotlivou skutečnost, takže ta by v jiných souvislostech či vztazích byla něčím jiným, ještě nemusí znamenat, že všeobecné souvislosti všeho se vším zakládají jakousi světovou jednotu, tedy že svět je jakýmsi celkem. Každá skutečnost má sama jistou určitost (dalo by se dokonce říci: jedinečnost, unikátnost), a právě na té se podílí kontext různých dalších jednotlivých skutečností, ale aniž by sám tento kontext v onu jedinečnost jakoby vyústil, tj. jako kdyby ta jedinečnost každé určité skutečnosti byla výsledkem, produktem působení jejího okolí či prostředí. Okolnosti jsou pro každou jednotlivost sice významné, ale nejsou pro ni v žádném případě naprosto určující, nejsou její jednoznačnou „příčinou“, ba nejsou ani spolupříčinou, jednotlivost není vyvolána, generována svými okolnostmi. V tom smyslu neplatí ani v biologii, že změna prostředí vyvolává, tj. způsobuje, determinuje genetické změny nějakého rodu či druhu apod. Okolí či prostředí má velký význam pro to, jak se utváří nebo přetváří nějaký druh nebo rod, ale pouze prostřednictvím aktivního reagování jednotlivých organismů na jejich změny (na změny okolí nebo prostředí). Rozhodující je tady reaktivita jednotlivých živých bytostí, a to je ovšem spjata s jejich genetickou výbavou a s tím, jak dochází k onomu předávání genetického fondu z generace na generaci. Trvat na tom, že tu působí pouze náhodné překlepy v kopírování DNA a RNA, znamená trvat na předsudku, neboť žádná kontrola zvenčí přitom nepadá v úvahu, vždycky musíme počítat s onou „reaktivitou“, která přivádí do významné funkce prvek neurčitosti, který nemusí být nutně náhodný nebo výsledkem nahodilosti.

(Písek, 150826-3.)